

کامیان باشته، قورئان زۆر خویندنهوه یان بیرکردنهوه له مانا
ومه به سته کانی

< کوردی >

ئیبین قهیمی جهوزی

وهرگێرانی: حاجی ئومید چروستانی

پیداچونهوهی: پشتیوان سابیر عزیز

أيهما أفضل كثرة قراءة القرآن أم تدبره < كردي >

ابن القيم الجوزية

بسم الله الرحمن الرحيم

ترجمة: أوميد عمر علي

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

كاميان باشته، قورئان زور خويندنه وه يان بيركردنه وه له مانا ومه به سته كاني

سو پاس وستايش بو خواي گه وه وميهره بان و دروود و سه لات و سه لام له سه ر پيشه و اي مرو قايه تي
محمدي پيغهمبهرى ئيسلام و ئال و به يت و هاو هل وشوينكه وتواني هه تا هه تايه .

ئيبين قه يمي جه وزي (په حمه تي خواي لي بيت) ئه لئيت : زانايان رايان له م باره يه وه جيا وازه، كه
ئايا قورئان خويندن به ته رتيل و بيركردنه وه وه له مانا و مه به سته كاني باشته و چا كتريه، يان
به خيرا ي وزور خويندنه وه ي ؟

پاي يه كه م : كه و ته ي هه ريه ك له عه بدولاي كور ي مه سعو د و عه بدولاي كور ي عه با سه (خوايان لي
رازي بيت) له گه ل چه ند زانايه كي تر، كه پييان وايه قورئان خويندنه وه به ته رتيل و له سه رخو و
بيركردنه وه له مانا و مه به سته كاني، ئه گه رچي كه ميش بيت باشته و خيرتر و چا كتريه له خيرا
خويندنه وه و زور خويندنه وه ي .

ئهمان به لگه يان بو را كه ي خويان به وه هي نا وه ته وه، كه ده لئين : مه به ست له خويندنه وه ي قورئان
بيركردنه وه و تيگه يشتن و كار كرده به ئايه ته كاني و ئه و داواكار يانه ي كه خواي گه وه فه رمان ي
پي كر دو وه به ئه نجامداني و دوور كه وتنه وه له و شتانه ي كه قه ده غه و حه رامي كر دوون، خويندنه وه
وله به ركردني قورئان يش ته نها هو كار و وه سيله يه كه بو تيگه يشتن له مانا كاني، هه روه ك هه نديك له
زاناياني سه له ف ئاماره يان پيدا وه و ووتويانه : قورئاني پيرو ز بو ئه وه دابه زي و وه كه كار ي پي
بكريت، بويه خويندنه وه ي بكه ن به كار پي كردي، بويه ئه هلي قورئان به و كه سانه ده وتريت كه كار
به و مانا و مه به ستانه ده كه ن كه له قورئاندا هاتوون، ئه گه ر (حفظ) وله به ريشي نه كه ن، به لام ئه وه ي
كه (حفظ) ي ده كات وه يچ له مانا و مه به سته كاني تي نا گات و كار يشي پي نا كات، ئه وه به ئه هلي
قورئان دانان نريت، ئه گه ر هه مو و پي ته كاني شي وه ك تير راست كر دبه نه وه .

وه ووتویشیانه : چونکه باوهر و (ئیمان) باشرین کاره له ناو کاره باشه کاندای، تیگه یشتن له قورئان و بیرکردنه وه له مانا و مه بهسته کانی ئیمان بهرهم ده هیئت، به لام تنها خویندنه وه به بی بیرکردنه وه و تیگه یشتن له مانا کانی، هه موو که سیکی باش و خراپ و فاسق و فاجر و باوهر دار و دوو روویش ده توانیت پیی هه لسیت، ههروهک پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) فهرموویه تی : {
ومثل المنافق الذي یقرأ القرآن کمثل الريحانة ریحها طیب وطعمها مر} و اتا : نمونه ی ئه و کهسه دوو رووه ی که قورئان ده خوینیت، وهک ره یحانه وایه، که بونه که ی خو شه و تامه که ی تاله ..

خه لکیش له م بابه ته دا چوار جورن :

یه که م : ئه هلی قورئان و ئیمان، ئه مانه ییش باشرین خه لکن.

دووهم : ئه وانن که نه ئیمانیا ن هه یه و نه قورئانیش ده خوینن.

سیههم : ئه وانن که قورئان ده خوینن، به لام باوهریا ن پی عطا نه کراوه .

چوارهم : ئه وانن که ئیمانیا ن پی دراوه، به لام قورئانیا ن پی عطا نه کراوه .

وه ووتویشیانه : ههروهک چو ئه و کهسه ی که ئیمانیا ن پی دراوه و قورئانیا ن پی عطا نه کراوه - و اتا نایخوینیته وه - باشر و خاستره له و کهسه ی که قورئان ده خوینیت به بی ئه وه ی ئیمانیا ن پی عطا کرابیت، ههروه ها ئه و کهسه ی که قورئان به ته دهر و بیرکردنه وه له مانا و مه بهسته کانی ده خوینیته وه باشره و خاستره له و کهسه که قورئان به خیرای ده خوینیته وه به بی ئه وه ی بیر له مانا و مه بهسته کانی بکاته وه ..

وه زانایان ووتویشیانه : پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) به و شیوه یه بوو که هه میشه قورئانیا ن له سه رخو ده خوینده وه و جاری و هه بوو تا به ره به یان له شه و نویتدا تنها ئایه تیکی دووباره ده کرده وه ..

پای دووهم : پای کو مه لیک له زانایانیا ن مه زه به ی ئیمانیا ن شافیعیه (ره حمه تی خوی لی بیت) که بییا ن وایه : زور خویندنه وه ی قورئان باشر و خاستره له کهم خویندنه وه و بیر نه کردنه وه له مانا و مه بهسته کانی، ئه مانیش به لگه یان بو راکه یان به م ریوایه ته ی عه بدولای کوری مه سعود

هیناوه ته وه که پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) فه رموو یه تی : { من قرأ حرفاً من کتاب الله فله به حسنة، والحسنة بعشر أمثالها، لا أقول (ألم - حرف، ولكن ألف حرف، ولام حرف، وميم حرف } [رواه الترمذي وصححه] ،
واتا : هه رکه سیك پیتیک له قورئان بخویندنه وه، ئه وا چاکه یه کی بو ده نوسریت، هه ر چاکه یه کیش به
ده قاتی خو یه تی، من نالییم : ئه لیف لام میم، پیتیکه، به لکو ئه لیف پیتیکه، و لام پیتیکه، و میم
پیتیکه ..

وه ده لاین : له بهر ئه وه هیش عوسمانی کورپی عه فان (خوی لئ رازی بیت) له یه ک رکات نو یژدا هه موو
قورئانی خویندو وه، وه به لگه گه لیکی تریش ده گیننه وه له ژماره یه ک له پیشینیانی صالحه وه که له
پوژیکدا قورئانیکی زوریان خویندو وه ...

به لام له راستیدا پای په سهند و راستر و دروستر لهم مه سئه له یه دا ئه وه یه : خیر و چاکه ی قورئان خویندن به ته رتیل
وته ده بور و بیرکردنه وه له مانا و مه بهسته کانی پله و پایه و مه کانه تی به رزتره، به لام خیر و چاکه ی
زور قورئان خویندنه وه و په له کردن له خویندنه وه ییدا وه ک ژماره زیاتره ..

نمونه ی یه که میش وه ک : ئه وه وایه که سیك مرواریه کی گرانبه ها بکات به خیر و صه ده قه، یان وه ک
ئه وه وایه که سیك به نده و کویله یه کی به نرخ و گرانبه ها ئازاد بکات، به لام نمونه ی دووهم وه ک ئه وه
وایه : که سیك ژماره یه کی زور له دره هم بکات به خیر و صه ده قه، یان ژماره یه له کویله و به نده ی
که م به ها وه رزان ئازاد بکات ..

له صه حیجی بوخاریدا هاتووه : عن قتادة قال : سألت أنسا عن قراءة النبي (صلی الله علیه وسلم) فقال : " كان يمد
مدا" واتا : قه تاده ده لیت : پرسیارم کرد له ئه نه سی کورپی مالیک له باره ی قورئان خویندنه وه ی
پیغه مبهری خواوه (صلی الله علیه وسلم)، ئه ویش له وه لامدا ووتی : قورئانه که ی به شیوه یه کی
له سه رخو و دریزی ده کرده وه ..

وقال شعبة : حدثنا أبو حمزة، قال : قلت لابن عباس : " إني رجل سريع القراءة، وربما قرأت القرآن في ليلة مرتين أو مرتين، فقال
ابن عباس : لأن أقرأ سورة واحدة أعجب إلي من أن أفعل ذلك الذي تفعل، فإن كنت فاعلاً ولا بد فاقراً قرأاً تسمع أذنك، ويعيها
قلبك" واتا : شو عبه ده لیت ئه بو جه مره بو گیرا وینه ته وه و ووتی : ووتم به عه بدولای کورپی عه باس :

من که سیکم قورئان زور به خیرای ده خوینمه وه، له وانیه له یه که شه ودا جاریک یان دوو جار قورئان هه مووی بخوینم، عه بدولای کوری عه باس پیی ووت : ئەگەر تهنه یه که سورته تی قورئان بخوینم، له و کاره تی تۆ به لامه وه باشتره، وه ئەگەر هه ر ئەو کاره ده که تی، هه ر ده بییت بیکه تی، ئەوا به شیوه یه که قورئان بخوینه که گوئی کانت بییستن و دلشیت لی تی بگات ..

ئیبیراهیمی نه خه عی ده لیت : عه لقه مه به ده نگیک زور خوش قورئانی خوینده وه به سه ر عه بدولای کوری مه سعود دا، عه بدولای پیی ووت : دایک و باو کم به قوربانن بن، زیاتر بخوینه، به خوا به ده نگی خوشت قورئانت رازاندوه ته وه ...

هه ر عه بدولای کوری مه سعود (خوی لی رازی بیت) ووتویه تی : " لا ته دوا القران هد الشعر ولا تنثروه نثر الدقل، وقفوا عند عجائبه، وحرکوا به القلوب، ولا یکن هم أحدکم آخر السورة " [رواه ابن أبي شیبة]، وانا : قورئان به خیرای مه خویننه وه وه ک خویندنه وه ی شیعر و هونراوه، وه وه ک خورمای خراپ بلاوی مه که نه وه، له سه ر ئەو ئایه تانه ی که جیگای سه ر سورماندن بوهستن و بییری لی بکه نه وه، وه دلتنانی پی بجولینن، وه با خه می هه یچ که سیکتان ئەوه نه بییت که ی سورته ته که ته و او ده که م ..

له جیگایه کی تر دا عه بدولای کوری مه سعود ده لیت : " إذا سمعت الله یقول : (یا ایها الذین آمنوا) فأصغ لها سمعک، فإنه خیر تؤمر به، أو شر تصرف عنه " وانا : هه ر کاتیک گوئی بیستی ئەوه بوویت که خوی گه وره فه رمووی : ئەو باوه رداران، ئەوه چاک گوئی بو بگره، یان ئەوه تانی کاریکی خیره و فه رمانی پیده کات، یان کاریکی خراپه و قه ده غه ت ده کات لی ..

سه رچاوه : زاد المعاد به رگی (1/ لاپه ره 337- 338) ..